
Onderzoeksrapport
Subsidieverstrekking Lokaal Sociaal Beleid
gemeente Bergambacht

Samenstelling Rekenkamer K5

De heer L. van der Kallen (voorzitter)
De heer R. Kreukniet

Secretaris:
Mevrouw J. Hoogendoorn

Contactgegevens

Rekenkamer K5
Postbus 3018
2935 ZG Ouderkerk aan den IJssel
e-mail: jhoogendoorn@ouderkerk.nl

website: www.k5-gemeenten.nl onderdeel rekenkamer

Voorwoord

Het onderzoek naar de subsidieverlening door de K5-gemeenten is het eerste onderzoek naar een gezamenlijk onderwerp dat door de rekenkamer is uitgevoerd. Om de voordelen van een gezamenlijk onderzoek te benutten, zijn in het laatste hoofdstuk gegevens over de subsidieverlening van alle K5-gemeenten opgenomen. Dit hoofdstuk toont de diverse keuzes die gemaakt zijn. Het hoofdstuk is niet normatief bedoeld. Met dit hoofdstuk wil de rekenkamer alleen inzicht bieden in de verschillende mogelijkheden.

De gemeente is vrij om eigen keuzes te maken ten aanzien van het subsidiebeleid. Hierbij kan de gemeente het zich moeilijk of makkelijk maken. De gemeente is tevens vrij om het ambitieniveau te bepalen van de beleidsdoelen. De rekenkamer neemt geen standpunt in ten aanzien van de gemaakte keuzes, maar wil wel wijzen op consequenties en eventuele tegenstrijdigheden.

De onderzoeksrapporten van alle K5-gemeenten zijn te vinden op de website van de rekenkamer (www.k5-gemeenten.nl, onderdeel rekenkamer).

Het uiteindelijke doel van het onderzoek is het komen tot aanbevelingen ten aanzien van de geconstateerde vraagstukken. De aandacht voor aanbevelingen sluit aan bij de werkwijze van de rekenkamer namelijk het leren van gebeurtenissen uit het verleden zonder af te rekenen. De rekenkamer vertrouwt erop dat deze zienswijze voorop staat bij de behandeling van haar rapport.

Louis van der Kallen

Voorzitter van de gezamenlijke rekenkamer van de K5-gemeenten

Inhoudsopgave

1 INLEIDING	5
1.1 AANLEIDING EN AFBAKENING VAN HET ONDERZOEK	5
1.2 DOELSTELLING, PROBLEEMSTELLING EN ONDERZOEKSVRAGEN	6
1.3 NORMENKADER	7
1.4 WERKWIJZE	8
1.5 LEESWIJZER	8
2 BEVINDINGEN ONDERZOEK	9
2.1 ALGEMEEN	9
2.2 DOCUMENTENONDERZOEK	10
2.3. DOELTREFFENDHEID SUBSIDIEVERLENING	12
2.4. DOELMATIGHEID SUBSIDIEVERLENING	14
2.5. RECHTMATIGHEID SUBSIDIEVERLENING	15
3 BEANTWOORDING ONDERZOEKSVRAGEN	17
3.1 VERLOOPT HET SUBSIDIEVERLENINGPROCES OP HET GEBIED VAN LOKAAL SOCIAAL BELEID VOLDOENDE DOELTREFFEND?	17
3.2 IS HET SUBSIDIEVERLENINGPROCES DOELMATIG INGERICHT?	19
3.3 ZIJN ER NOG BIJZONDERHEDEN TE MELDEN TEN AANZIEN VAN DE RECHTMATIGHEID?	19
4 AANBEVELINGEN	20
4.1 VRAAGSTUKKEN NAAR AANLEIDING VAN HET ONDERZOEK	20
4.2 AANBEVELINGEN NAAR AANLEIDING VAN DE VRAAGSTUKKEN	21
4.3 OVERZICHT AANBEVELINGEN	23
5 BESTUURLIJK WEDERHOOR	24
5.1 REACTIE COLLEGE	24
5.2 NAWOORD REKENKAMER	25
6 GEGEVENS SUBSIDIEVERLENING VAN DE K5-GEMEENTEN	26
BIJLAGENOVERZICHT	29

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en afbakening van het onderzoek

Aanleiding

De gezamenlijke rekenkamer van de K5-gemeenten is in maart 2006 van start gegaan. In de opstartfase heeft de rekenkamer een brief verstuurd naar alle K5-gemeenten met het verzoek om suggesties voor onderzoeken aan te dragen. Het onderwerp subsidieverstrekking is door alle K5-gemeenten behalve door gemeente Schoonhoven aangedragen. Het onderwerp is maatschappelijk van belang en er is twijfel over de doeltreffendheid. Daarnaast is wegens de invoering van de WMO toetsing van de gemeente als (resultaatgerichte) opdrachtgever van belang.

Beleidssterreinen subsidieverordeningen

De subsidieverordeningen van de K5-gemeenten hebben betrekking op specifieke beleidssterreinen. Per gemeente staan deze beleidssterreinen in onderstaand tabel weergegeven:

Tabel 1: Overzicht van de beleidssterreinen die zijn genoemd in de verordeningen

Gemeente	Beleidssterreinen subsidieverordening
Bergambacht	Welzijn, recreatie en toerisme.
Nederlek	Lokaal Sociaal Beleid (cultuur en welzijn).
Ouderkerk	Geen verwijzing naar specifieke beleidssterreinen. Wel wordt bij de definitie van het begrip instelling verwezen naar Lokaal Sociaal Beleid.
Schoonhoven	Geen verwijzing naar specifieke beleidssterreinen. Wel wordt verwezen naar de Kadernota Subsidiebeleid waarvan de Nota Lokaal Sociaal Beleid het uitgangspunt is.
Vlist	Sport, kunst en cultuur, toerisme en recreatie en maatschappelijke zorg en welzijn.

Het onderzoek is gericht geweest op subsidieverlening in het kader van het Lokaal Sociaal Beleid. De kadernota's van iedere gemeente zijn bij de afbakening van het begrip Lokaal Sociaal Beleid leidend geweest.

Onderzoeksjaar en definitie subsidie

Het onderzoek heeft betrekking gehad op de verstrekking van subsidies door de gemeente voor het jaar 2006. Hierbij is voor wat betreft het begrip subsidies uitgegaan van de definitie volgens de Algemene wet bestuursrecht (Awb). In artikel 4:21 van de Awb wordt het begrip subsidie omschreven als: "De aanspraak op financiële middelen, door een bestuursorgaan verstrekt met het oog op bepaalde activiteiten van de aanvrager, anders dan als betaling voor aan het bestuursorgaan geleverde goederen of diensten."

Naast subsidies kunnen gemeenten ook overeenkomsten sluiten met derden. In bijlage 2 is de factsheet subsidie en aanbesteding ter informatie opgenomen. Deze factsheet is opgesteld door de VNG en heeft als doel duidelijkheid te verschaffen over wanneer afspraken met derden wel of niet gemaakt moeten worden op basis van een subsidieverstrekking.

1.2 Doelstelling, probleemstelling en onderzoeksvragen

Het doel van het onderzoek is als volgt verwoord:

“Het per gemeente verkrijgen van inzicht in de mate van doelgerichtheid van de uitvoeringspraktijk van het subsidiebeleid op het terrein van Lokaal Sociaal Beleid teneinde de verbeterpunten te analyseren en te formuleren om waarborgen te treffen voor een doelgericht subsidiebeleid”

De hoofdvraag die de rekenkamer zich heeft gesteld is:

Verloopt het subsidieverleningsproces op het gebied van Lokaal Sociaal Beleid voldoende doeltreffend?

Met het transparant maken van de uitvoering van het subsidiebeleid op het terrein van Lokaal Sociaal Beleid wil de rekenkamer een antwoord geven op de volgende onderzoeksvragen:

1. In hoeverre subsidieert iedere gemeente activiteiten die daadwerkelijk voortvloeien uit het beleid dat door de betreffende gemeente is geformuleerd?
2. Zijn er voldoende waarborgen in de uitvoeringspraktijk van het subsidiebeleid op het gebied van lokaal sociaal beleid teneinde gestelde doelen te halen? (oftewel: zijn de gemeenten effectief in de sturing door middel van voldoende richtinggevend en transparant beleid en is de bewaking van de realisatie van doelen adequaat?)

Naast bovenstaande onderzoeksvragen over de doeltreffendheid heeft de rekenkamer tevens de volgende subvraag onderzocht:

3. Is het subsidieverleningsproces doelmatig ingericht? (oftewel zijn de gemeenten efficiënt ten aanzien van de besluitvorming, de uitvoering en de controle op de inzet van subsidiemiddelen?)

Afbakening

Naast aan te geven wat is onderzocht, is tevens belangrijk te vermelden wat niet is onderzocht. Niet is onderzocht:

- de financiële verstrekkingen buiten de definitie van subsidie om (bijvoorbeeld aanspraken op grond van sociale wetgeving);
- of de gemeenten voldoende professioneel te werk gaat bij het binnenhalen van subsidies;
- of de subsidieontvangers voldoende in staat zijn om aan de voorwaarden voor subsidiëring te voldoen.

De feitenreconstructie wordt hoofdzakelijk gebaseerd op formele documenten die door de gemeente beschikbaar zijn gesteld. De financiële systemen worden niet onderzocht.

De rekenkamer heeft wegens de verwachte toegevoegde waarde ervoor gekozen vooral onderzoek te doen naar de doelgerichtheid van de uitvoeringspraktijk. Met uitvoeringspraktijk worden de organisatie en de ondernomen activiteiten bedoeld. Niet is onderzocht of het maatschappelijk rendement van de verstrekte subsidies voldoende is.

Een toets naar de rechtmatigheid (de deugdelijkheid van de juridische en financieel-administratieve borging) van de subsidieverstrekking is tevens geen doel van het onderzoek geweest. Indien tijdens het onderzoek bevindingen over de rechtmatigheid naar voren komen dan is hiervan melding gemaakt in het onderzoeksrapport.

1.3 Normenkader

Om een transparant oordeel te vormen over de doeltreffendheid en de doelmatigheid van de uitvoeringspraktijk hanteert de rekenkamer een normenkader waaraan bevindingen worden getoetst. In bijlage 1 is het overzicht van de te hanteren normen opgenomen. In het overzicht zijn naast de normen ook vragen opgenomen om een goed beeld te krijgen van de situatie.

Op basis van de bevindingen wordt tevens de mate van resultaatgerichtheid beoordeeld. Het gaat hierbij om de vraag in hoeverre de subsidieverstrekking taakstellend is. Een subsidie is het meest resultaatgericht als deze stuurt op maatschappelijke effecten. Bij een prestatie kan het gaan om een vooraf bepaalde kwantificering van activiteiten en om bepaalde kwaliteitseisen. Een subsidie is nog minder resultaatgericht indien uitsluitend globaal is aangegeven welke activiteiten de instelling moet uitvoeren. Bij inputsturing, het beschikbaar stellen van geld zonder dat de gemeente aangeeft wat in ruil daarvan verwacht wordt, is niet of nauwelijks sprake van resultaatgerichtheid.

In onderstaand overzicht zijn de verschillende (ambitie)niveaus in beeld gebracht met daarbij een uitgewerkt voorbeeld over inburgeringscursussen.

Tabel 2: schematisch overzicht van de mate van resultaatgerichtheid

Mate van resultaatgerichtheid					
Niet of Nauwelijks		-----> Groot			
1	2	3.1	3.2	3.3	4
Ter beschikking stellen van geld	Activiteiten	Prestaties			Maatschappelijke effecten
	Globale omschrijving aard activiteiten	Bepaling hoeveel activiteiten	Idem plus kwaliteitseis activiteiten	Idem plus direct resultaat van activiteit	Indirecte gevolgen van activiteiten
Voorbeeld inburgeringscursussen (op welk resultaat is men gericht?)					
Bedrag voor personeel en accommodatie	Verzorgen van inburgeringscursussen	Inburgeringscursus van x uur voor x aantal personen	+ Verzorgd door leraren met onderwijsbevoegdheid	+ Aantal geslaagden inburgeringscursus	Stijging arbeidsparticipatie cursisten met x procent

De laatste vorm van sturing komt in praktijk niet vaak voor aangezien het behalen van het indirecte resultaat van meer factoren afhankelijk is. Toch is het zinvol om maatschappelijke effecten inzichtelijk te maken ter ondersteuning van de beleidsvoering. Gegevens over maatschappelijke effecten worden dan niet gebruikt in het kader van prestatieafspraken met derden maar wel voor de bepaling van het gemeentelijk beleid en vervolgens de evaluatie van dat beleid.

De opmerkingen over de rechtmatigheid hebben betrekking op eventuele afwijkingen tussen de uitvoeringspraktijk en de verordening of de Algemene wet bestuursrecht.

1.4 Werkwijze

De analyse van de relatie tussen documenten

Ter beantwoording van de eerste onderzoeksvraag, “In hoeverre subsidieert iedere gemeente activiteiten die daadwerkelijk voortvloeien uit het beleid dat door de betreffende gemeente is geformuleerd?”, is aan de hand van documenten een analyse uitgevoerd per gemeente naar de relatie tussen:

- beoogde maatschappelijke resultaten zoals die zijn beschreven in de kadernota en/of het collegeprogramma;
- de gestelde beleidsdoelen zoals die zijn beschreven in de beleidsdocumenten en/of de programmabegroting;
- de uitgevoerde activiteiten door de gesubsidieerde instellingen zoals die zijn beschreven in de beschikkingen of andere overeenkomsten.

Het onderzoek naar de subsidieverlening

Ter beantwoording van de overige vragen zijn de stukken in verband met de subsidieverlening bestudeerd zoals de aanvraag van een subsidie, de bij de aanvraag meegestuurde documenten, de beschikking, de eventuele overeenkomsten en de correspondentie. Na het dossieronderzoek heeft een interview plaatsgevonden met mevrouw Meijer, beleidsmedewerker welzijn/zorg.

De werkzaamheden zijn uitgevoerd door de secretaris-onderzoeker van de rekenkamer.

1.5 Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk zijn de bevindingen van het onderzoek opgenomen. In hoofdstuk drie worden de onderzoeksvragen beantwoord. De vraagstukken naar aanleiding van het onderzoek behandelen wij in hoofdstuk vier. In dit hoofdstuk stelt de rekenkamer de aanbevelingen voor die betrekking hebben op de achterliggende vraagstukken. In het laatste hoofdstuk zijn gegevens over de subsidieverlening van alle K5-gemeenten opgenomen.

2 Bevindingen onderzoek

2.1 Algemeen

Omvang subsidies

In het kader van het Welzijnsprogramma 2006 is een bedrag van € 557.419 beschikbaar gesteld voor de subsidieverlening (4,5% van de totale begroting van 2006). Hiervan is € 5.156 bestemd voor project- en jubileumsubsidies (actuele ontwikkelingen).

Het bedrag dat is toegekend begin november bedraagt € 553.906. Er is namelijk een aantal wijzigingen op het Welzijnsprogramma van 2006, namelijk een subsidie aan de lokale omroep is hoger vastgesteld, er is een projectsubsidie toegekend en de knutselclub is opgeheven.

Berekeningsmethode

Circa 80% van de subsidies is toegekend op basis van geïndexeerde vaste bedragen. In de raadsvergadering van 13 november 2003 is namelijk besloten dat de hoogte van de welzijnssubsidies voor 2004 als norm geldt voor de komende jaren.

De subsidies aan Kwadraad, Stichting Jeugd- en Jongerenwerk Midden-Holland en de bibliobus zijn vastgesteld op basis van het aantal uur van de dienstverlening maal het tarief. De hoogte van deze subsidies is bijna 20% van het totale subsidiebedrag.

Soorten subsidies

In de verordening zijn de volgende soorten subsidies genoemd:

1. structurele subsidies;
2. projectsubsidies;
3. subsidies jubileumactiviteiten;
4. waarderingssubsidies.

De gemeenteraad kan een waarderingssubsidie verstrekken wanneer:

- een instelling eenvormige activiteiten uitvoert;
- er vanuit de gemeenteraad geen of geringe behoefte bestaat om de aard van de activiteiten te beïnvloeden;
- de te subsidiëren activiteiten onder de hoofddoelstelling van de organisatie vallen;
- het een subsidiebedrag betreft van minder dan 500 euro (hiervan kan de gemeenteraad afwijken in bijzondere gevallen).

In 2006 zijn 9 waarderingssubsidies verstrekt en 1 projectsubsidie (SWOB, aanstellen gastvrouw). De overige subsidies zijn structurele subsidies.

2.2 Documentenonderzoek

Om de relatie tussen de verschillende documenten inzichtelijk te maken is onderstaande tabel opgesteld over de gewenste maatschappelijke effecten, de beleidsuitgangspunten, de prioriteiten en de gesubsidieerde activiteiten.

Tabel 3: overzicht documentenonderzoek Bergambacht

<p>Maatschappelijke effecten (bron: Welzijnsnota 2006)</p>	<p>Beleid Leefbaarheid Kleine Kernen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Het zoveel mogelijk bevorderen van een adequaat voorzieningenniveau. 2. Het stimuleren van de sociale cohesie. 3. Het tegengaan van uitsluiting, isolement en achterstand bij bepaalde bevolkingsgroepen die over het algemeen minder mobiel zijn. 4. Het behoud en het stimuleren van het verenigingsleven.
<p>Beleidsuitgangspunten (bron: Welzijnsnota 2006)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Het gemeentelijk beleid schept voorwaarden voor een gevarieerd en evenwichtig aanbod van voorzieningen en activiteiten, opdat ieder naar eigen aard en kunnen zoveel mogelijk de kans heeft aan door hem of haar gewenste activiteiten deel te nemen. 2. Het gemeentelijk beleid geeft prioriteiten aan personen en groepen die in een achterstandssituatie verkeren en zelf geen of beperkte mogelijkheden hebben om daar verbetering aan te brengen. 3. Voorzieningen en activiteiten worden zodanig aangeboden en georganiseerd, dat een goed gebruik ervan mogelijk is, door de doelgroep waarvoor de activiteit bedoeld is. Ruimtelijke, financiële en psychologische belemmeringen worden zoveel mogelijk weggenomen. Daarbij is duidelijk dat de eigen inspanningen en verantwoordelijkheid in evenredigheid zijn ingezet en dat de mogelijkheden zijn onderzocht om via andere kanalen inkomsten te verkrijgen. 4. Het werk van vrijwilligers, tot uiting komend in de bereidheid van mensen door middel van activiteiten verantwoordelijkheid te dragen voor het eigen welzijn en dat van anderen, wordt positief gewaardeerd en ondersteund. Dit vormt geen miskennis van de noodzaak ten behoeve van bepaalde activiteiten beroepskrachten in te schakelen. 5. De verantwoordelijkheid van de gemeentelijke overheid voor de kwaliteit van de door haar gesubsidieerde activiteiten is er meer in het bijzonder op gericht: <ul style="list-style-type: none"> • de ontwikkeling van voorzieningen en activiteiten mogelijk te maken die voor het sociaal-cultureel en maatschappelijk functioneren van de bevolking van belang wordt geacht. • middelen ter beschikking te stellen voor de uitvoering van voorzieningen en activiteiten en toezicht te houden op een doelmatige en efficiënte besteding daarvan; • de resultaten van het werk kenbaar te maken door uitvoerende instellingen.

Prioriteiten herleid uit bovenstaande beleidsuitgangspunten	Gevarieerd aanbod (sociaal, cultureel en zorg)	Personen in een achterstands-situatie (geen definitie aangetroffen)	Vrijwilligers
Gesubsidieerde instellingen/ activiteiten 2006	Zangverenigingen (4x)		Opzetten vrijwilligers bank en ondersteuning mantelzorg (SWOB)
	Muziekverenigingen (3x)		
	Feestcomités (Koninginnedag) (3x)		
	Bibliotheekvoorzieningen		
	Vrouwenvereniging (1x)		
	Torenmuziek		
	2 musea in de regio		
	Peuterspeelzalen (3x)		
	Beheer dorpshuizen (2x)		
	Jeugd natuurwacht		
	Jeugdsoos (2x)		
	St zwembad Scharlesooi 2006		
	Ouderenorganisaties 3x (voorlichting en sociale activiteiten)		
	St. lokale omroep		
	St. Hospice Midden-Holland		
	St. Werkgroep AA Gouda (hulp alcoholisten)		
	Vrouwen Opvang Centrum		
	St. slachtofferhulp		
	VTV Midden-Holland (activiteiten voor gehandicapten)		
	Kwadraad (maatschappelijk werk)		
EHBO-verenigingen			
VVV groene hart (recreatie)			
St. Jeugd en Jongerenwerk Midden-Holland (advisering jongerenbeleid)			
Pact van Savelberg Projectbureau Gouda			
Politie Midden Holland doe effe normaal			

Relatie gesubsidieerde activiteiten en beleid

De gesubsidieerde activiteiten zijn gerelateerd aan de beleidsdoelen indien de doelstelling het aanbieden van een gevarieerd aanbod ruim wordt gedefinieerd. Opgemerkt wordt dat het inkopen van beleidsadvies (St. Jeugd- en jongerenwerk en Pact van Savelberg) eigenlijk niet valt onder het begrip subsidie (zie bijlage 2 over het onderscheid tussen subsidie en aanbesteding).

Een adequaat voorzieningenniveau heeft betrekking op de voorzieningen in de gehele gemeente die wel of niet worden gesubsidieerd door de gemeente. Blijkbaar moet de gemeente zang- en muziekverenigingen financieel steunen en niet de sportverenigingen om

een adequaat voorzieningenniveau in stand te houden. Niet duidelijk is wanneer sprake is van een adequaat voorzieningenniveau.

Opgemerkt wordt dat de overige K5-gemeenten kritisch zijn ten opzichte van regionale voorzieningen zoals de regionale musea, VT Midden Holland en de Vrouwen Opvang Centrum. Subsidies aan deze regionale instellingen worden niet altijd toegekend.

Richtinggevendheid beleid

Als beleidsuitgangspunt is opgenomen dat de gemeente hulp biedt aan personen in een achterstandspositie. Het is niet duidelijk welke personen in een achterstandspositie geholpen moeten worden en in hoeverre de situatie moet worden verbeterd.

Ook andere doelstellingen en de beoogde maatschappelijk effecten zijn te algemeen om richtinggevend te zijn voor de subsidieverlening. Daardoor is het niet eenvoudig om het effect van beleid (zoals het beleid Leefbaarheid Kleine Kernen) te onderzoeken.

Op 9 januari 2007 is het collegewerkprogramma 2006-2010 gepubliceerd. Daarin staan onder meer de volgende uitgangspunten:

Jongeren:

- De betrokkenheid van de jeugd bij én het deelnemen aan het verenigingsleven dient te worden bevorderd.
- Omdat gebleken is dat de jeugd te weinig actief beweegt, is het van groot belang dat jongeren deelnemen aan sportieve activiteiten. Immers een gezonde geest in een gezond lichaam is en blijft een belangrijk motto.
- Jaarlijkse beloning van een goed verenigingsinitiatief om jongeren meer bij het verenigingsleven te betrekken.

Ouderen:

- Tegengaan van vereenzaming.
- Stimuleren van bewegingsactiviteiten voor ouderen.
- Jongeren betrekken bij activiteiten met ouderen.

Bovenstaande uitgangspunten zijn algemeen geformuleerd maar bieden aanknopingspunten voor de subsidiering van instellingen in 2007.

2.3. Doeltreffendheid subsidieverlening

In deze paragraaf behandelen we verschillende onderwerpen, namelijk de informatie-overdracht vanuit de instellingen, de verinnerlijking met het gemeentelijk beleid door instellingen, de resultaatgerichtheid van de gemeente, de vaststelling van de subsidie/effectmeting en de rolverdeling tussen de raad, het college en het ambtelijk apparaat.

Informatieoverdracht

Voor het opstellen van beleidsnota's zoals de ouderennota worden instellingen betrokken om te inventariseren welke behoeften/knelpunten er zijn binnen de lokale samenleving. Signalerend huisbezoek is bijvoorbeeld voortgekomen uit de totstandkoming van de ouderennota. Daarnaast zijn er veel informele contacten zoals telefoongesprekken, bijeenkomsten en gesprekken op straat. Met de grote instellingen zoals SWOB vindt twee maal per jaar bestuurlijk overleg plaats. Daarnaast zijn er ook andere overleggen.

De gemeente hanteert een aanvraagformulier waarin niet wordt gevraagd naar de doelgroep en de doelen van de activiteiten maar wel naar de begrotingsposten. Aan instellingen wordt gevraagd een werkplan in te dienen.

Verinnerlijking met het gemeentelijk beleid

Aangezien het welzijnsbeleid ruim is geformuleerd (zie voorgaande paragraaf) past een aanbod van een instelling vaak binnen het beleid. De beleidsmedewerker heeft aangegeven dat er over het algemeen geen sprake is van een discussie over de vraag of activiteiten voldoende bijdragen aan de gestelde doelen. De reden hiervoor is dat in het huidige beleid geen concrete doelen zijn geformuleerd waardoor argumenten niet hard kunnen worden gemaakt.

In de raadsvergadering van 13 november 2003 is besloten dat de hoogte van de welzijnssubsidies voor 2004 als norm geldt voor de komende jaren. Aangezien het subsidiebedrag min of meer vaststaat is er geen inhoudelijke discussie met de instellingen of binnen de gemeente. Indien bijvoorbeeld een subsidiebedrag van € 200.000 wordt gevraagd en de gemeente kent € 100.000 toe dan is het niet duidelijk hoe het tekort wordt opgelost en welke activiteiten nu wel of niet worden uitgevoerd.

De beleidsmedewerker heeft aangegeven dat de grote instellingen open staan voor meer prestatiegerichtheid. Dit geldt in mindere mate voor de kleine instellingen. Kleine instellingen werken voornamelijk met vrijwilligers en hebben niet de capaciteit en/of know-how om meer prestatiegericht te werken.

Resultaatgerichtheid

Volgens de beleidsmedewerker is op beleidsniveau kennis aanwezig over het SMART¹ formuleren van de doelstellingen. Door tijdgebrek is deze kennis nog niet toegepast binnen de afdeling Samenleving. Hiervoor dient een visie te worden ontwikkeld waarbij rekening moet worden gehouden met het al dan niet invloed hebben op de resultaten. De beleidsmedewerker is zich bewust van de consequenties van het specifiek subsidiëren van bepaalde activiteiten. Deze wijze van subsidiëren heeft als gevolg dat door de instellingen tijd moet worden geschreven en dat integrale kostprijzen moeten worden bepaald.

In de beschikking staan de te subsidiëren activiteiten niet genoemd. In de beschikking wordt wel gerefereerd aan het welzijnsprogramma dat de instellingen krijgen toegestuurd. In het welzijnsprogramma wordt niet altijd specifiek aangegeven voor welke activiteiten subsidie wordt verleend. De gemeente stelt geen prestatie-overeenkomsten op. Wel is voor de subsidiëring aan de peuterspeelzalen een aparte deelverordening opgesteld waarin de voorwaarden voor subsidiëtoekenning staan vermeld. De deelverordening gaat bijvoorbeeld in op de openingstijden en de eisen aan de locatie.

Vaststelling van de subsidie en effectmeting

Vaststelling

Voor vaststelling van de structurele subsidie dient de rekening van baten en lasten en de daarbij behorende balans en toelichting te worden overlegd en een verslag van de door de instelling verrichte activiteiten. Voor een project- en jubileumsubsidie dient een financieel verslag en een verslag over de activiteiten te worden overlegd. Voor een waarderingssubsidie dient ieder jaar een verslag over de verrichte activiteiten te worden opgestuurd.

¹ Het begrip SMART staat voor Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden

De instellingen dienen zich te verantwoorden over de uitvoering van de globale activiteiten en de gemaakte kosten. Alleen indien de werkelijke situatie sterk afwijkt van de voorgenomen situatie wordt actie ondernomen. De beleidsmedewerker heeft gemeld dat niet snel wordt overgegaan tot het terugvorderen van bedragen.

Effectmeting

In de Algemene wet bestuursrecht, artikel 4.24 is het volgende opgenomen: “indien een subsidie op een wettelijk voorschrift berust, wordt ten minste eenmaal in de vijf jaren een verslag gepubliceerd over de doeltreffendheid en de effecten van de subsidie in de praktijk, tenzij bij wettelijk voorschrift (de subsidieverordening) anders is bepaald”. In de verordening en het Welzijnsprogramma 2006 is de wijze van effectmeting (kwalitatief of kwantitatief) niet toegelicht.

Rolverdeling tussen de raad, het college en het ambtelijke apparaat

De gemeenteraad neemt besluiten over de verlening en/of vaststelling van de subsidie, alsmede tot wijziging of intrekking daarvan. Het college is bevoegd voorschotten te verlenen. Tevens is het college bevoegd om project- en jubileumsubsidies te verstrekken van minder dan € 500.

De procedure voor de vaststelling van het welzijnsprogramma waarin de te verlenen subsidies staan vermeld, verloopt als volgt:

- Het college stelt een ontwerpprogramma op voor 1 augustus ter beoordeling door de raad.
- De raadscommissie Welzijn behandelt in een openbare vergadering de reacties op het ter inzage gelegde ontwerpprogramma.
- Na de raadscommissie te hebben gehoord stelt het college het ontwerpprogramma definitief vast.
- Voor 15 november stelt de gemeenteraad het welzijnsprogramma vast.

2.4. Doelmatigheid subsidieverlening

In deze paragraaf wordt ingegaan op de volgende aspecten van doelmatigheid: de efficiëntie van het proces, de verhouding van de prijs versus de prestatie, de administratieve lasten van de instellingen (de klantvriendelijkheid) en de beheersing van de budgetten.

Efficiëntie van het proces

De volgende bevindingen hebben een positief effect op de efficiëntie van het proces:

- waarderingssubsidies worden verleend voor 4 jaren;
- gecombineerde brief: de beschikking over 2006 is tevens de vaststelling van 2004;
- voor de aanvraag van een subsidie zijn aanvraagformulieren beschikbaar;
- de ontvangen aanvragen worden globaal beoordeeld (de gesubsidieerde instellingen en de hoogte van de subsidiebedragen staan door het “bevrozen van de subsidies” min of meer vast).

Met instellingen waarbij de activiteiten niet veranderen zijn geen meerjarenafspraken gemaakt. Voor de vereniging Het Gebouw Ammerstol is dit bijvoorbeeld volgens de beleidsmedewerker zeer goed mogelijk aangezien de instelling een vergoeding van de exploitatiekosten ontvangt die is gebaseerd op een meerjarenonderhoudsplan.

De verhouding van de prijs versus de prestatie

Omdat een eigen indexpercentage wordt gehanteerd, wordt voor regionale diensten minder betaald per inwoner dan is aangevraagd. (VTV Midden Holland, Hospice Gouda, Stichting slachtofferhulp en het Vrouwenopvangcentrum).

Bij muziekverenigingen wordt gebruik gemaakt van een formule waarbij de kosten voor een deel worden gesubsidieerd.

Voor de bepaling van de subsidie aan de peuterspeelzalen is door het expertisecentrum voor Jeugd Samenleving en Opvoeding (JSO) een berekening gemaakt gebaseerd op landelijke gegevens. Verder worden er geen benchmarkgegevens gehanteerd.

De administratieve lasten instellingen (klantvriendelijkheid subsidieverleningsproces)

In de verordening is opgenomen dat voor de aanvraag de begroting inclusief de balansgegevens en een werkplan ingediend moeten worden. Gebleken is dat de instelling kan volstaan met het versturen van een ingevuld aanvraagformulier.

De stukken voor de aanvraag van subsidies voor het jaar 2006 moeten worden ingediend voor 1 april. De verordening is in 2005 op dit punt aangepast. Voor de aanvragen voor 2007 dienen de stukken voor 1 mei te worden ingediend. De stukken voor de aanvraag voor een project- of jubileumsubsidie dienen 8 weken voorafgaand aan de activiteiten te worden ingediend.

Omdat waarderingssubsidies worden verleend voor 4 jaren behoeft slechts 1 keer in de 4 jaar de stukken voor de aanvraag ingediend te worden.

Beheersing budgetten

De beheersing van budgetten geschiedt door middel van het instellen van subsidieplafonds. In het jaarlijkse welzijnsprogramma staan de bedragen genoemd die maximaal beschikbaar worden gesteld.

De hoogte van de welzijnssubsidies van 2004 gelden als norm. Het “bevriezen van de subsidies” heeft enerzijds een positief effect op de beheersbaarheid van de budgetten anderzijds heeft dit een negatief effect op de resultaatgerichtheid en mogelijk de doelmatigheid, aangezien er onvoldoende discussie is over de wenselijkheid van de gesubsidieerde prestaties. De mogelijkheid bestaat dat activiteiten worden gesubsidieerd die in de huidige situatie geen prioriteit meer hebben.

2.5. Rechtmatigheid subsidieverlening

Tijdens het interview met een andere K5-gemeente is opgemerkt door de gesprekpartners dat het opvragen van een ledenlijst wellicht niet mogelijk is in verband met de regels omtrent privacy (bij de muziekverenigingen wordt de subsidie mede bepaald aan de hand van het aantal leden). Het College Bescherming Persoonsgegevens (voorheen de Registratiekamer) heeft een uitspraak gedaan over het vragen van een ledenlijst door een gemeente in het kader van de subsidieverlening. De algemene verplichting om een leden- of deelnemerslijst te overleggen wordt als een onevenredige inbreuk op de persoonlijke levenssfeer van die leden of deelnemers beschouwd. Het legitieme belang van het gemeentebestuur om een voldoende nauwe band met de gemeente te waarborgen zal op een andere voor de privacy van betrokkenen minder ingrijpende wijze bereikt kunnen worden. Daarbij valt in het bijzonder te denken aan controle op basis van steekproeven, al dan niet door een onafhankelijke derde.

Beoordeling zelf kunnen financieren

Voor de beoordeling of instellingen zelf de activiteiten kunnen financieren, wordt gevraagd om de reserves op te geven. Er is niet vastgelegd hoe hoog de reserves mogen zijn. De begrotingen worden beoordeeld door een financieel medewerker die bijzonderheden doorgeeft. Het is volgens de gesprekspartner een keer voorgevallen dat extra activiteiten moesten worden bekostigd ten laste van de eigen reserve.

De eigen inkomsten zoals bijdragen van derden (bij peuterspeelzalen bijvoorbeeld de bijdragen van de ouders) worden niet beoordeeld.

Transparantie

De gemeente hanteert vier soorten subsidies die duidelijk van elkaar zijn te onderscheiden. Een aandachtspunt is echter de subsidiëring van de musea die een structurele subsidie ontvangen maar die wel voldoen aan de voorwaarden die zijn genoemd voor waarderingssubsidies.

Bij waarderingssubsidies worden verschillende bedragen toegekend. Onduidelijk is de reden van de verschillen.

Volgens de beleidsmedewerker zijn bij de instellingen weinig onduidelijkheden over de regeling. Er is niet altijd begrip voor de maatregelen die zijn genomen in verband met de rechtmatigheid. De gemeente stuurt op het tijdig verkrijgen van de gevraagde informatie.

Voor de beoordeling van subsidies wordt geen standaardformulieren gehanteerd. Alleen bij nieuwe verenigingen vindt een bewuste beoordeling plaats zonder dat dit is vastgelegd.

Accountantsverklaring

In de verordening zijn geen afspraken opgenomen over wanneer een instelling een accountsverklaring moet overhandigen.

Overige opmerkingen

In de algemene wet op de Bestuursrecht (artikel 4.30: lid 1) is opgenomen dat een beschikking tot subsidieverlening een omschrijving van de activiteiten bevat waarvoor subsidie wordt verleend. In de beschikking van de gemeente komt niet duidelijk naar voren welke activiteiten worden gesubsidieerd.

Opgemerkt wordt dat in de verordening is opgenomen dat het college aanstellingen en bevorderingen goedkeurt. Dit past niet in een zakelijke omgang met de instellingen waarbij de instellingen zelf verantwoordelijk zijn voor de bedrijfsvoering.

De gemeente is voornemens om in 2007 een nieuwe subsidienota/verordening op te stellen.

3 Beantwoording onderzoeksvragen

3.1 Verloopt het subsidieverleningproces op het gebied van Lokaal Sociaal Beleid voldoende doeltreffend?

In hoeverre subsidieert de gemeente activiteiten die daadwerkelijk voortvloeien uit het beleid dat door de betreffende gemeente is geformuleerd?

De gesubsidieerde activiteiten hebben betrekking op de volgende beleidsdoelen die zijn vermeld in het Welzijnsprogramma 2006:

- het aanbieden van een gevarieerd aanbod van voorzieningen en activiteiten en
- het ondersteunen van vrijwilligerswerk.

Het eerste doel is zodanig breed dat bijna alle subsidies betrekking hebben op deze eerste doelstelling.

De beleidsuitgangspunten van het collegewerkprogramma 2006-2010 (publicatiedatum 9 januari 2007) bieden aanknopingspunten om gericht subsidie te verlenen.

Zijn er voldoende waarborgen in de uitvoeringspraktijk van het subsidiebeleid op het gebied van Lokaal Sociaal Beleid teneinde gestelde doelen te halen?

Informatieoverdracht

Jaarlijks vinden bestuurlijke gesprekken plaats met de belangrijkste instellingen. Deze gesprekken kunnen in waarde toenemen indien deze gesprekken uitmonden in prestatieafspraken en daaraan gekoppeld een subsidieverlening die is gebaseerd op de verlangde prestaties. Het voor lange tijd bevrozen van subsidies is naar de mening van de rekenkamer niet bevorderlijk voor een constructief overleg met de instellingen

Verinnerlijking

De instellingen worden niet gestimuleerd om specifieke activiteiten in aanmerking te laten komen voor subsidiering die aansluiten op het gemeentelijk beleid (bijvoorbeeld aan de hand van een daarop aangepaste aanvraagformulier). Er is onvoldoende inhoudelijke discussie met de instellingen over de activiteiten die voor subsidie in aanmerking kunnen komen wegens het ontbreken van specifieke richtlijnen.

Resultaatgerichtheid bij het maken van subsidieafspraken en het vaststellen van de subsidie

De subsidiemethodiek kan overwegend worden getypeerd als een waarderingssysteem van instellingen. Instellingen krijgen op basis van een bepaald bedrag dat jaarlijks geïndexeerd wordt een financiële bijdrage zonder dat hier specifieke tegenprestaties aan zijn verbonden. Verenigingen worden vrijgelaten in de wijze waarop zij de door de gemeente beschikbaar gestelde middelen inzetten. Alleen de peuterspeelzalen zijn op basis van een deelverordening gehouden aan prestatie-eisen.

De rekenkamer beoordeelt het gehanteerde stelsel als overwegend statisch, waardoor impulsen gericht op het stimuleren van actieve ontwikkelingen van instellingen en burgers beperkt zijn.

Bij de subsidieverlening aan Kwadraad, Stichting Jeugd en Jongerenwerk Midden-Holland en de bibliobus is er sprake van subsidies die zijn gerelateerd aan de omvang van de dienstverlening.

De rekenkamer is van mening dat de mate van resultaatgerichtheid als volgt in beeld kan worden gebracht.

Tabel 4: mate van resultaatgerichtheid subsidieverlening gemeente Bergambacht

Mate van resultaatgerichtheid					
Niet of Nauwelijks		-----> Groot			
1	2	3.1	3.2	3.3	4
Ter beschikking stellen van geld	Activiteiten	Prestaties			Maatschappelijke effecten
	Globale omschrijving aard activiteiten	Bepaling hoeveel activiteiten	Idem plus kwaliteitseis activiteiten	Idem plus direct resultaat van activiteit	Indirecte gevolgen van activiteiten
Overige subsidies (70% van totaalbedrag)		Kwadraad, Stichting Jeugd en Jongerenwerk Midden-Holland en de Bibliobus (20% van totaalbedrag)	Peuterspeelzalen (de hoogte van de subsidie is echter niet geheel gebaseerd op de omvang van de prestaties zoals een bedrag per kindplaats) (10% van totaalbedrag)		

Aangezien bij het merendeel van de subsidies geen duidelijke afspraken zijn gemaakt over welke activiteiten dienen te worden uitgevoerd, is het precies vaststellen of de activiteiten ook hebben plaatsgevonden bij deze subsidies niet aan de orde.

Mogelijkheden voor effectmeting

Ten aanzien van het subsidiebeleid is er een sterke focus op het beheersen van budgetten. De relatie tussen subsidieverstrekkingen en de daarmee gestelde doelen is in het welzijnsprogramma op algemene wijze aangegeven.

De rekenkamer is van mening dat de doelstellingen en de beoogde maatschappelijke effecten onvoldoende specifiek geformuleerd zijn om de effectiviteit van de verleende subsidies te kunnen onderzoeken. Niet voldoende duidelijk is wat kwalitatief en/of kwantitatief gemeten dient te worden.

Rolverdeling binnen de gemeente

Er is sprake van een duidelijke rolverdeling tussen de raad en het college binnen het subsidieproces.

De subsidieverstrekking is minimaal gemandateerd aan het college. De rekenkamer is van mening dat bij meer richtinggevend beleid vanuit de raad en met een verdere mandatering van de uitvoering van het beleid aan het college een minder statisch subsidiebeleid tot gevolg kan hebben.

De rekenkamer is van mening dat de uitvoeringspraktijk onvoldoende waarborgen biedt voor het effectief inzetten van subsidiegelden.

Het beleid is onvoldoende gespecificeerd en daardoor onvoldoende richtinggevend. De gemeente richt zich met name op de globale activiteiten van de instellingen en neemt geen besluiten over welke activiteiten wel of niet worden gesubsidieerd. De verstrekte subsidies zijn merendeel afgeleid van bedragen uit het verleden waardoor een inhoudelijke afweging onvoldoende wordt uitgevoerd en nieuwe impulsen van de gesubsidieerde instellingen onvoldoende worden gestimuleerd.

3.2 Is het subsidieverleningsproces doelmatig ingericht?

De rekenkamer is van mening dat het subsidieverleningsproces efficiënt is ingericht en dat de subsidiebudgetten adequaat worden beheerst. Dit is mede het gevolg van het gehanteerde stelsel en de globale wijze waarop de toekenning en de vaststelling van de subsidies worden uitgevoerd.

Het bevriezen van de subsidies heeft een mogelijk negatief effect op de doelmatigheid. De mogelijkheid bestaat dat activiteiten worden gesubsidieerd die in de huidige situatie geen prioriteit hebben. De rekenkamer constateert dat andere K5-gemeenten kritischer zijn over de subsidiëring van regionale instellingen.

3.3 Zijn er nog bijzonderheden te melden ten aanzien van de rechtmatigheid?

In paragraaf 2.5 zijn de bevindingen opgenomen over de rechtmatigheid. De rekenkamer wil de volgende bijzonderheden onder de aandacht brengen:

- Voor de beoordeling van subsidies worden geen formulieren gehanteerd. De rekenkamer acht een beoordelingsformulier/checklist bevorderlijk voor een transparante en objectieve beoordeling van de subsidieaanvragen.
- Een beschikking dient volgens de Algemene wet bestuursrecht een omschrijving van de activiteiten te bevatten. De beschikkingen voldoen niet aan deze bepaling.

4 Aanbevelingen

4.1 Vraagstukken naar aanleiding van het onderzoek

De specifieke bevindingen uit het voorgaande hoofdstuk hebben de rekenkamer aanleiding gegeven de volgende vraagstukken naar voren te brengen:

Vraagstuk 1: Hoe kan de subsidieverlening op effectiviteit beoordeeld worden?

Bij het beoordelen van subsidies kunnen verschillende niveaus worden onderscheiden. Als eerste kan worden beoordeeld of de gevraagde prestaties zijn geleverd door de instelling. Als tweede kan worden beoordeeld of subsidieverlening heeft bijgedragen aan bepaalde doelstellingen. Tot slot kan worden beoordeeld of de subsidieverlening heeft bijgedragen aan de beoogde maatschappelijke effecten. Bij het meten van de effectiviteit gaat het om de laatste twee beoordelingen.

Volgens de Algemene wet bestuursrecht dient ten minste eenmaal in de vijf jaar een verslag te worden gepubliceerd over de doeltreffendheid en de effecten van de subsidie in de praktijk.

Vraagstuk 2: Hoe kunnen de subsidieaanvragen effectiever worden beoordeeld?

Met het meetbaar maken van het beleid, wordt het beleid tevens richtinggeverder voor de subsidieverlening (zie vraagstuk 1). Het subsidiebeleid dient daarbij handvatten te bieden voor het bewust beoordelen welke activiteiten wel of niet worden gesubsidieerd. Aan welke aspecten dient aandacht te worden besteed zodat de subsidieaanvragen effectiever kunnen worden beoordeeld?

Vraagstuk 3: Op welke wijze kan worden gestimuleerd dat subsidie wordt aangevraagd voor activiteiten die wezenlijk bijdragen aan de doelstellingen van het Lokaal Sociaal Beleid?

Op welke wijze kan het overwegend statische stelsel worden doorbroken zodat het indienen van nieuwe initiatieven wordt gestimuleerd en het denken in doeltreffende activiteiten door betrokkenen leidend wordt?

Vraagstuk 4: Op welke wijze kan de regeldruk worden geminimaliseerd en de doelmatigheid van het proces worden geoptimaliseerd?

Om vanuit de gemeente te verantwoorden dat de subsidies terecht zijn toegekend en vastgesteld zijn regels voorgeschreven. Deze regels kunnen als zeer knellend en belastend worden ervaren door de instellingen, maar ook door de medewerkers van de gemeente die de bepalingen moeten handhaven.

4.2 Aanbevelingen naar aanleiding van de vraagstukken

Vraagstuk 1: Hoe kan de subsidieverlening op effectiviteit beoordeeld worden?

Verbetervoorstellen:

1. Concretiseer de beoogde maatschappelijke effecten van het lokaal Sociaal Beleid en de bij een maatschappelijk effect behorende doelstellingen.

Fictief voorbeeld

In een beleidsdocument staat als uitgangspunt dat er meer jongeren betrokken moeten zijn bij verenigingen. De volgende vragen zijn relevant:

- Wat is het achterliggende maatschappelijk doel? (minder overlast door jongeren, voorkomen van vergrijzing van het verenigingsleven of meer sociale cohesie?)
 - Welke jongeren moeten worden betrokken (alleen de jongeren die woonachtig zijn in de gemeente of ook die van de regio en welk leeftijdscategorie hebben de jongeren?)
 - Om welke verenigingen gaat het?
2. Stel de subsidieplafonds (en uiteindelijk dus ook de verstrekte subsidies) vast per doelstelling. Bijvoorbeeld aparte budgetten voor het stimuleren van activiteiten voor de jeugd en ouderen en voor het behouden van verenigingen.
 3. Meet alleen doelstellingen die er echt toe doen en evalueer de baten van de gegevens ten opzichte van de kosten van de verkrijging van de gegevens.
 4. Bepaal voorafgaand aan de uitvoering van het beleid de meetbare indicatoren (kwantitatief en/of kwalitatief) met de definities en het meetsysteem.
 5. Maak gebruik van de periodieke tevredenheidsonderzoeken voor het meten van kwalitatieve indicatoren.
 6. Als het niet goed mogelijk is om indicatoren vast te stellen, leg dan vast op welke wijze en met welke (kwalitatieve) gegevens de doelstelling geëvalueerd en beoordeeld gaat worden.

Vraagstuk 2: Hoe kunnen de subsidieaanvragen effectiever worden beoordeeld?

Verbetervoorstellen:

1. Bepaal de prioriteiten door de basisvoorzieningen te benoemen die voor de lange termijn deel uitmaken van het beleid.
2. Bepaal de selectiecriteria voor de beoordeling van de overige te subsidiëren activiteiten.
3. Hanteer een beoordelingsformulier waarin de selectiecriteria zijn opgenomen, zodat op een transparante wijze een zo objectief mogelijke beoordeling kan plaatsvinden. (Gebruik het formulier op een goede manier. Neem in het formulier alleen de criteria op die er toe doen voor een goede beoordeling van de subsidieaanvragen.)

Vraagstuk 3:

Op welke wijze kan worden gestimuleerd dat subsidie wordt aangevraagd voor activiteiten die wezenlijk bijdragen aan de doelstellingen van Lokaal Sociaal Beleid?

Verbetervoorstellen:

1. De gemeente dient duidelijk bij de instellingen kenbaar te maken welke beleidsuitgangspunten en prioriteiten (zie vraagstuk 1 en 2) worden gehanteerd door de gemeente en welke activiteiten wel en niet in aanmerking komen voor subsidie.
2. Verhoog het subsidieplafond voor subsidies die pas in het subsidiejaar worden toegekend en geef meer mandaat aan het college zodat meer ingespeeld kan worden op actuele ontwikkelingen en ideeën.
3. Beperk de administratieve lasten voor instellingen zodat dit aspect geen drempel kan zijn voor nieuwe initiatieven.

Vraagstuk 4:

Op welke wijze kan de regeldruk worden geminimaliseerd en de doelmatigheid van het proces worden geoptimaliseerd?

Verbetervoorstellen:

1. Inventariseer bij instellingen zelf hun mening over de administratieve lasten en de knellende regels.
2. Bepaal de minimale regels voor de aanvraag en de vaststelling en pas het aanvraagformulier hierop aan.
3. Voorkom het meerdere keren vragen naar dezelfde gegevens. Dit is het geval indien gegevens worden gevraagd die in de mee te sturen documenten staan en die op het aanvraagformulier moeten worden ingevuld.
4. Vraag geen gegevens die reeds bekend zijn en vraag alleen naar gegevens indien deze gewijzigd zijn (zoals de gegevens over de bestuurssamenstelling en het contactadres).
5. Door goed leesbare informatie over de voorwaarden van subsidieverlening met het aanvraagformulier mee te sturen, kan voorkomen worden dat instellingen tevergeefs inspanningen doen.
6. Geef een grens aan van het subsidiebedrag waarboven een accountantsverklaring dient te worden aangevraagd waarbij het uitgangspunt is dat alleen bij hoge bedragen een verklaring dient te worden aangeleverd.
7. Kleine subsidies (onder een bepaald bedrag) zouden kunnen worden aangevraagd aan de hand van een eenvoudig aanvraagformulier (eventueel zonder verdere stukken) waarbij bij toekenning van de subsidie het subsidiebedrag gelijk kan worden vastgesteld. Het zou dan gaan om een waarderingssubsidie waarbij in de beschikking wordt aangegeven welke activiteiten worden gesubsidieerd. Dit is een voorwaarde voor het verlenen van waarderingssubsidies. Er is geen verband tussen de hoogte van de waarderingssubsidie en de werkelijke kosten. De voorwaarden voor het verlenen van een dergelijke subsidie dienen helder te worden vastgelegd.
8. Bij subsidies die voor meerdere jaren zijn toegekend, zou in de tussenliggende jaren meer aandacht moeten worden besteed aan de vaststelling of de prestaties zijn geleverd en minder aan de tussentijdse toekenning.
9. Spreek alleen de prestatie-eisen met de instellingen af die ertoe doen. Besef dat de instellingen inspanningen moeten leveren om zich te verantwoorden over de

afgesproken prestatie-eisen.

10. De gemeente dient met name aandacht te besteden aan de raming van de kosten en opbrengsten van de activiteiten waarvoor subsidie wordt aangevraagd. De algemene financiële situatie zou alleen globaal kunnen worden beoordeeld. Gegevens over de algemene financiële situatie dienen dan ook globaal te worden aangeleverd.

4.3 Overzicht aanbevelingen

Naast de bovenstaande aanbevelingen naar aanleiding van de vraagstukken kunnen nog meer aanbevelingen worden herleid uit het onderzoeksrapport. In onderstaand overzicht zijn alle aanbevelingen opgenomen.

Doeltreffendheid	Koppel maatschappelijke effecten aan doelstellingen en doelstellingen aan subsidies en bepaal vooraf op welke wijze de doelstellingen en maatschappelijk effecten worden geëvalueerd (zie verder de verbetervoorstellen bij vraagstuk 1).
	Geef richtlijnen voor de beoordeling van subsidieaanvragen (zie verder de verbetervoorstellen bij vraagstuk 2).
	Stimuleer initiatieven vanuit de instellingen (zie verder de verbetervoorstellen bij vraagstuk 3).
	Bepaal het ambitieniveau van de mate van resultaatgerichtheid (tabel 4, blz. 18) en maak daarbij onderscheid tussen kleine en grote subsidiebedragen.
	Benoem de instellingen waarmee prestatieafspraken gemaakt dienen te worden.
Doelmatigheid	Vereenvoudig de subsidieregels (zie verder de verbetervoorstellen bij vraagstuk 4).
	Bij de raming van de opbrengsten van de gesubsidieerde activiteiten dient beoordeeld te worden of er sprake is van redelijke bijdragen van derden.
Rechtmatigheid	In de beschikking dient een omschrijving te worden opgenomen van de activiteiten waarvoor subsidie wordt verleend.
Overig	Onderbouw de verschillende bedragen van de verstrekte waarderingssubsidies.

5 Bestuurlijk wederhoor

5.1 Reactie college

De onderstaande tekst is overgenomen uit een brief van het college aan de rekenkamer.

Met veel interesse hebben wij het rapport gelezen van uw onderzoek naar de subsidieverlening in het kader van Lokaal Sociaal Beleid.

Wij hebben zelf al eerder geconstateerd dat er nieuw subsidiebeleid moet komen. Met het huidige subsidiebeleid kan de gemeente haar subsidie niet goed genoeg inzetten om het welzijnsbeleid op een goede manier uit te voeren. Daarmee kan de gemeente niet optimaal voldoen aan haar verantwoordelijkheden op het terrein van welzijn en de ontwikkelingen daarin. Zoals u in de bijlage kan lezen hebben wij al een eerste aanzet gemaakt tot een nieuw gemeentelijk subsidiebeleid.

Veel van uw conclusies herkennen wij dan ook. De conclusies en aanbevelingen zullen wij betrekken in het traject om tot een nieuw gemeentelijk subsidiebeleid te komen.

Wij willen enkele opmerkingen / aanvullingen plaatsen op uw rapport:

- Op bladzijde 17 stelt u dat de gemeente haar contact met de belangrijkste instellingen nog niet geformaliseerd heeft in afspraken. Dit is niet correct. De gemeente voert jaarlijks met de belangrijkste instellingen bestuurlijke gesprekken over de subsidie aanvraag en - vaststelling. Deze instellingen zijn: Stichting Welzijn Ouderen Bergambacht, Stichting Kwadraat, Stichting Jeugd & Jongerenwerk, de bibliotheek, stichting Het Gebouw. Indien nodig vinden er ook gesprekken plaats met andere instellingen. Uw verbetervoorstel op bladzijde 22 dat er daadwerkelijk periodiek overleg plaats zou moeten vinden met de belangrijkste instellingen, wordt dus al structureel door de gemeente uitgevoerd.
- Op bladzijde 17 concludeert u dat de huidige subsidiemethodiek overwegend kan worden getypeerd als een waarderingssysteem van instellingen. Deze stelling is naar onze mening niet correct. Zoals u eerder in het rapport vermeldt worden instellingen betrokken bij het opstellen van beleidsnota's door onder andere gezamenlijk te inventariseren welke behoeften en knelpunten er zijn binnen de lokale samenleving. In deze nota's (bijvoorbeeld de Ouderennota die in 2005 is vastgesteld) worden vervolgens projecten benoemd om de knelpunten op te lossen, bijvoorbeeld het signalerend huisbezoek. Via het welzijnsprogramma ontvangt de betreffende instelling de subsidie om deze projecten uit te voeren. In feite vindt er dus wel degelijk op diverse beleidsterreinen overleg en discussie plaats wat een bepaalde instelling zou moeten doen om geformuleerde doelstellingen te behalen. Blijkbaar komt dit te weinig tot uiting in de jaarlijkse welzijnsprogramma's, ondanks dat hier wel naar verwezen wordt. Ook hier zullen wij rekening mee houden in de toekomst.
- Uw vierde verbetervoorstel bij vraagstuk drie (beperk de administratieve lasten voor instellingen, bladzijde 22) wordt met de systematiek van de waarderingssubsidie al voor een groot deel uitgevoerd. Voor een waarderingssubsidie hoeven instellingen slechts één maal in de vier jaar een aanvraag in te dienen.

- Voorgaande opmerking heeft ook betrekking op uw zevende verbetervoorstel onder vraagstuk vier (bladzijde 22): kleine subsidies zouden kunnen worden aangevraagd aan de hand van een eenvoudig aanvraagformulier. Instellingen die een waarderingssubsidie aanvragen hoeven, zoals gezegd, dit maar een keer in de vier jaar te doen en hiervoor bestaat een zeer eenvoudig aanvraagformulier.
- U stelt voor dat jubileumsubsidies waarbij vaste bedragen worden toegekend, buiten het subsidiesysteem geplaatst zou kunnen worden (bladzijde 22). In Bergambacht gebeurt dit al: elke instelling die een bepaald aantal jaren bestaat ontvangt van de gemeente een gift. Als deze instelling een aanvullende activiteit wil organiseren, is het mogelijk om hiervoor een aanvullende subsidie aan te vragen.

5.2 Nawoord rekenkamer

De onderstaande tekst is overgenomen uit een brief van de rekenkamer aan het college.

De rekenkamer is verheugd dat het college heeft gereageerd op het onderzoeksrapport Subsidieverstrekking Lokaal Sociaal Beleid en heeft aangegeven dat bij de totstandkoming van een nieuw gemeentelijk subsidiebeleid de conclusies en aanbevelingen uit het onderzoeksrapport zullen worden betrokken.

U heeft aangegeven dat jaarlijks bestuurlijke gesprekken plaatsvinden met de belangrijkste instellingen. In het onderzoeksrapport is dit ook opgenomen in paragraaf 2.3 en 3.1. De zin “de gemeente heeft haar contact met de belangrijkste instellingen nog niet geformaliseerd in afspraken” is verwarrend en zal worden geschrapt. De rekenkamer wilde aangegeven dat de gesprekken in waarde kunnen toenemen indien deze gesprekken uitmonden in prestatieafspraken en daaraan gekoppeld een subsidieverlening die is gebaseerd op de verlangde prestaties. Het voor lange tijd bevrozen van subsidies is naar de mening van de rekenkamer niet bevorderlijk voor een constructief overleg met de instellingen.

De rekenkamer heeft in haar onderzoeksrapport geconstateerd dat het subsidieverleningsproces efficiënt wordt uitgevoerd. Voorkomen moet worden dat door het aanpassen van het subsidiebeleid een verslechtering van de situatie optreedt. De aanbevelingen over subsidies van beperkte omvang moeten worden beschouwd als aandachtspunten in het verandertraject.

De rekenkamer is positief over het feit dat de vaste bedragen in verband met jubilea worden uitgekeerd als een gift. Onze aanbeveling hierover hebben wij laten vervallen.

6 Gegevens subsidieverlening van de K5-gemeenten

6.1. Soorten subsidies

Tabel 6: soorten subsidies

Bergambacht	Nederlek	Ouderkerk	Schoonhoven	Vlist
structurele subsidies	(meerjaren)-subsidies	waarderings-subsidie	budgetsubsidie	activiteiten-subsidie
projectsubsidies	incidentele subsidies	prestatiesubsidies	structurele subsidie	incidentele subsidie
subsidies jubileum-activiteiten		incidentele subsidie (jubileumsubsidie)	projectsubsidie	startsubsidie
waarderings-subsidies			incidentele subsidie	subsidie met een uitvoerings-overeenkomst
			jubileumsubsidie	
			jeugdsubsidie	

Vlist is voornemens om waarderingssubsidies in te voeren. Schoonhoven en Nederlek hebben bewust gekozen om geen waarderingssubsidies te hanteren. Waarderingssubsidies zijn volgens de Algemene wet bestuursrecht toegestaan op voorwaarde dat in de beschikking de te subsidiëren activiteiten worden vermeld.

6.2 Inleverdata stukken voor de aanvraag

Tabel 7: inleverdata

	Bergambacht	Nederlek	Ouderkerk	Schoonhoven	Vlist
Inleverdatum stukken subsidie (in het jaar voor het subsidiejaar)	1 mei	1 mei	1 mei	1 juni	1 mei
Inlevertermijn incidentele subsidies	8 weken	12 weken	12 weken	6 weken	1 mei (in het jaar voor het subsidiejaar)

6.3 Omvang subsidieverlening

Het totaalbedrag van de versterkte subsidies in het kader van het Lokaal Sociaal Beleid zijn niet goed met elkaar te vergelijken aangezien sommige voorzieningen zijn ondergebracht bij een stichting en andere voorzieningen in beheer van de gemeente worden uitgevoerd. Tevens vallen bepaalde subsidies wel of niet in het Lokaal Sociaal Beleid.

Het overzicht beperkt zich daarom tot de subsidies aan lokale sociale activiteiten. Uitgesloten zijn de algemene voorzieningen zoals de bibliotheek, de maatschappelijke dienstverlening, de gezondheidszorg, het ouderenwerk en het jeugdwerk.

Tabel 8: onderverdeling subsidiebedrag

	Bergambacht	Nederlek	Ouderkerk	Schoonhoven	Vlist
	2006	2006	2006	2007	2006
Sportverenigingen incl. evt. sportraad	€ -	€ 8.798	€ 7.826	€ 7.016	€ 5.905
Muziekverenigingen (incl. muziekonderwijs)	€ 14.680	€ 34.841	€ 5.463	€ 9.397	€ 5.931
Zangverenigingen	€ 828	€ 716			€ 873
Cultuurverenigingen /evenementen incl. evt. cultuurraad	€ 7.862	€ 3.315	€ 2.215	€ 15.936	€ 3.312
Activiteiten voor de jeugd	€ 6.321	€ 7.498	€ 2.757	€ 2.218	
Activiteiten voor ouderen/gehandicapten	€ 614	€ 8.700	€ 12.861	€ 1.052	€ 1.054
Wijkverenigingen				€ 5.529	
Integratie		Geen onderdeel LSB	€ 7.200	€ 7.654	
Totaal	€ 30.305	€ 63.868	€ 38.322	€ 47.750	€ 17.075
Bedrag per inwoner	€ 3,22	€ 4,35	€ 4,73	€ 3,92	€ 1,74

Bij de sociaal culturele activiteiten voor ouderen zijn niet de activiteiten opgenomen van de organisatie die het ouderenbeleid uitvoert. Opgemerkt wordt dat een subsidie betrekking kan hebben op meerdere categorieën. De organisatie van de intocht van Sinterklaas is opgenomen bij evenementen maar zou bijvoorbeeld ook bij de activiteiten voor de jeugd kunnen worden opgenomen.

6.4 Subsidies regionale dienstverlening

Tabel 9: overzicht gesubsidieerde regionale instellingen

	Bergambacht (2006)	Nederlek (2006)	Ouderkerk (2006)	Schoonhoven (2007)	Vlist (2006)
Regionale dienstverlening vanuit een andere gemeente	<ol style="list-style-type: none"> VTV Midden-Holland Vrouwenopvangcentrum St Werkgroep AA St Hospice Verzetsmuseum Museum Crimpenerhof VVV groene hart 	<ol style="list-style-type: none"> Vrouwen Opvangcentrum St Werkgroep AA Museum Crimpenerhof 	<ol style="list-style-type: none"> VTV Midden-Holland St Hospice Verzetsmuseum Museum Crimpenerhof 	<ol style="list-style-type: none"> VTV Midden-Holland St Werkgroep AA 	<ol style="list-style-type: none"> VTV Midden-Holland (deels dienstverlening vanuit Stolwijk) Vrouwenopvangcentrum (wordt vanaf

					medio 2007 beëindigd)
--	--	--	--	--	-----------------------------

Vanaf 2007 wordt de financiering van de stichting Slachtofferhulp opgenomen in de begroting van de Veiligheidsregio.

6.5 Doelgerichtheid

Tabel 10: overzicht aspecten doelgerichtheid

	Bergambacht	Nederlek	Ouderkerk	Schoonhoven	Vlist
Effectmeting	de maatschappelijke effecten en de doelstellingen zijn onvoldoende specifiek	het maatschappelijk effect en een deel van de doelstellingen zijn onvoldoende specifiek	de maatschappelijke effecten en een deel van de doelstellingen zijn onvoldoende specifiek	het maatschappelijk effect en een deel van de doelstellingen zijn onvoldoende specifiek	het maatschappelijk effect en de doelstellingen zijn onvoldoende specifiek
Prestatieafspraken	nog niet	(proef)afspraken zijn gemaakt met 2 instellingen	met 5 van de 10 instellingen die een prestatiesubsidie ontvangen	vanaf een subsidiebedrag van € 5.000 euro wordt een overeenkomst gesloten. Voor 2007 zijn met 7 van de 13 instellingen prestatieafspraken gemaakt.	met 6 instellingen (er zijn nog andere instellingen waarmee een overeenkomst gesloten kunnen worden)
Activiteiten worden genoemd in beschikking	nee	ja	nee	ja	ja
Resultaatgerichtheid	70% niveau 1/2 20% niveau 3.1 10% niveau 3.2	3% niveau 1 71% niveau 2 22% niveau 3.1 4% niveau 3.3	69% niveau 1/2 31% niveau 3.1	74% niveau 2 10% niveau 3.1 16% niveau 3.2	69% niveau 2 17% niveau 3.1 14% niveau 3.2

Bijlagenoverzicht

Bijlage 1: Normenkader onderzoek

Bijlage 2: Factsheet subsidie en aanbesteding (bron: VNG)

Bijlage 1. Normenkader onderzoek subsidieverlening

Een (s) staat voor een vraag over de situatie. Een (n) staat voor een norm.

Onderdeel 1: Algemeen
Wat is de omvang van de verleende subsidiebedragen binnen het Lokaal Sociaal Beleid (s)
Zijn deze subsidies inputgericht, prestatie(output)gericht of resultaatgericht? (s)
Hoe ziet het subsidieproces er uit? (s)
Onderdeel 2: Doeltreffendheid proces
Op welke wijze wordt de gemeente gevoed met opvattingen over behoeften binnen de lokale samenleving? (s) Hebben de instellingen hierbij ook een rol? (s)
De beleidsdoelen en effecten zijn concreet (SMART; specifiek, meetbaar, acceptabel realistisch en tijdsgebonden) geformuleerd. (n)
De beleidsmedewerkers zijn bekend met het SMART formuleren van doelen/effecten. (n) Hebben de medewerkers trainingen gevolgd? (s)
Hoe bepaalt de gemeente welke instelling een aanvraag mag indienen? (s)
De instellingen formuleren een activiteitenaanbod dat aansluit bij het door de gemeente geformuleerd beleid (n).
Hoe vindt besluitvorming plaats over de vraag of activiteiten in voldoende bijdragen aan de gestelde doelen? (s) Wordt hierover overleg gevoerd met de instelling? (s)
Over de te leveren prestaties wordt onderhandeld door gemeente en instelling. (n)
De afspraken met de instellingen over prestaties zijn meetbaar geformuleerd. (n)
Worden de instellingen zelf verantwoordelijk gesteld voor hun bedrijfsvoering? (s)
Zijn er afspraken gemaakt over tussentijdse rapportages of overleggen? (s)
De instellingen meten of de prestaties worden gehaald. (n)
De gemeente meet of de doelen/effecten worden gehaald. (n)
Er is duidelijkheid en overeenstemming over de rolverdeling tussen college, raad en ambtelijke apparaat binnen het subsidieproces. (n)
Onderdeel 3: Doelmatigheid proces
Het proces is in hoge mate geüniformeerd en gestandaardiseerd. (n)
De gemeente onderhandelt over de prijs-prestatieverhouding. (n)
De gemeente controleert of resultaten zijn behaald binnen de budgettaire afspraken. (n)
Er zijn afspraken gemaakt over onder- of overproductie. (n)
Zien de betrokken medewerkers mogelijkheden om geld te besparen? (s)

Bijlage 2

Factsheet

Subsidie en Aanbesteding

Met de Wmo zijn gemeenten verantwoordelijk voor de maatschappelijke ondersteuning in de gemeente. Gemeenten mogen die maatschappelijke ondersteuning in principe niet zelf verlenen. De lokale overheid moet afspraken maken met een derde partij. Als gemeenten toch zelf maatschappelijke ondersteuning leveren, moeten zij aantonen dat er geen private partij is die de taak redelijkerwijs had kunnen uitvoeren. Dit staat in artikel 10 van de Wet maatschappelijke ondersteuning.

Hoe gemeenten zaken kunnen doen met derden hangt af van de situatie. Deze factsheet maakt duidelijk wanneer u afspraken moet maken op basis van een subsidie, een overeenkomst of een Europese aanbesteding.

Maatschappelijke ondersteuning omvat activiteiten die het mensen mogelijk maken om mee te doen in de samenleving. Het gaat bijvoorbeeld om sociale activering, ondersteunen van mantelzorg en voorlichtingsloketten.

Subsidie of overeenkomst?

Allereerst de belangrijkste verschillen tussen een subsidie en een overeenkomst:

Subsidie: algemeen belang

De gemeente verleent een subsidie voor activiteiten die om 'redenen van het algemeen belang wenselijk worden geacht'. De gemeente kan dus geen subsidie verlenen voor activiteiten die de eigen organisatie ten goede komen.

Subsidie komt van één kant. De subsidiegever (gemeente) verplicht zich om de andere partij een budget te geven voor bepaalde activiteiten. Als de subsidieontvanger de activiteiten niet uitvoert, dan kan de gemeente slechts één ding doen: de subsidie terugvorderen. De gemeente kan de subsidieontvanger niet verplichten om de activiteiten alsnog te verrichten.

Overeenkomst: diensten en goederen

De gemeente sluit een overeenkomst wanneer een bedrijf of instelling (commerciële) diensten of goederen aan de overheid levert of op kosten van de overheid aan derden levert. Bij een overeenkomst verplichten beide partijen zich aan afspraken te houden. Wanneer een van de partijen in gebreke blijft, kan deze voor de burgerlijk rechter gedwongen worden om de prestatie alsnog te leveren. Als de overeenkomst (of opdracht) boven een bepaald bedrag uitkomt, bent u verplicht om in ieder geval Europees aan te besteden.

Wanneer moet u subsidie verlenen of een overeenkomst sluiten?

Het is wettelijk bepaald in welke situatie een gemeente een subsidie moet verlenen of een overeenkomst moet sluiten. Maar er is een grijs gebied waarin het niet duidelijk is. Om te bepalen op welke manier u een derde kan

inschakelen voor maatschappelijke ondersteuning kunt u de volgende vragen stellen:

1 Welke partij neemt het initiatief?

Bij subsidie neemt degene die de activiteit verricht vaak het initiatief. Subsidie wordt aangevraagd en een opdracht verleen je.

2 Wat is het doel van de activiteit?

Al de gemeente geld steekt in activiteiten die gericht zijn op anderen (algemeen belang) is er sprake van een subsidie. Als de activiteiten voor de gemeente bedoeld zijn, is er sprake van een overeenkomst.

3 Is er sprake van winst?

Werkt de leverancier tegen kostprijs of gaat het om marktprijzen? Bij de kostprijzen is meestal sprake van subsidie. Bij marktprijzen (inclusief BTW en een winstmarge) gaat het om een overeenkomst.

4 Verricht de instelling ook activiteiten voor anderen dan de betreffende gemeente?

Als dat het geval is, dan kan er sprake zijn van een (potentiële) markt en is de overeenkomst het geëigende instrument.

Tot slot, bij twijfel over een subsidie of een overeenkomst, dan is een overeenkomst meestal het geschiktste instrument.

Subsidie of overeenkomst in de Wmo; enkele voorbeelden

Huishoudelijke verzorging: overeenkomst
Huishoudelijke verzorging gaat vaak weliswaar om diensten waar anderen van profiteren (algemeen belang). Maar omdat de instelling die de activiteiten uitvoert vaak ook voor andere opdrachtgevers werkt is een overeenkomst (opdracht) hier het juiste instrument.

Rolstoelen of scootmobielen: overeenkomst

Met het verstrekken van rolstoelen of scootmobielen helpt de gemeente anderen (algemeen belang). Maar omdat er (meestal) winst op het product wordt gemaakt door de producent, moet de gemeente voor een overeenkomst kiezen.

Buurthuiswerk: subsidie

Een buurthuis levert meestal alleen activiteiten voor de gemeente. Vaak rekenen ze kostprijzen en wordt het buurthuis niet commercieel geëxploiteerd. Het buurthuis kan een subsidie aanvragen voor geplande activiteiten.

De juridische verschillen tussen subsidie en overeenkomsten

De Algemene wet bestuursrecht bepaalt wanneer iets een subsidie of een opdracht is.

Europees aanbesteden

Als de gemeente een opdracht wil verlenen die boven een bepaald bedrag uitkomen, dan moet er Europees aanbesteed worden. De drempelbedragen die voor gemeenten gelden, zijn op dit moment € 200.000,- voor zgn. '1B-diensten' en € 236.945 voor diensten en leveringen door decentrale overheden. Deze drempelbedragen gelden tot 31-12-2005.

Voor activiteiten die onder de Wmo vallen – bijvoorbeeld zorg- en welzijnsdiensten, recreatie en sport – geldt een speciaal regime.

Dit regime (bijlage 1B bij de Europese richtlijn voor overheidsopdrachten) vereist dat de gemeente na verstrekking van de opdracht openbaar moet maken aan wie de opdracht is gegund. Ook moet de aanbestedingsprocedure in een passende bron – dat wil zeggen, in een medium dat wordt gelezen door belanghebbenden) – gepubliceerd worden.

Er zijn twee criteria waarop gemeenten de offertes kunnen beoordelen:

- De laagste prijs;
- De prijs-kwaliteitverhouding. U kunt kwaliteitseisen opstellen in een plan van eisen.

De gemeente kan zelf kiezen welk criterium zij hanteert, maar moet dat wel vooraf kenbaar maken.

Meer informatie

- www.europadecentraal.nl (site voor gemeenten over Europees aanbesteden)
- Handreiking aanbesteding SGBO. Deze is vanaf begin juli te vinden op: www.invoeringwmo.nl.

Subsidie	Overeenkomst
Subsidie is 'de aanspraak op financiële middelen, door een bestuursorgaan verstrekt met het oog op bepaalde activiteiten van de aanvrager, anders dan als betaling voor aan het bestuursorgaan geleverde goederen of diensten'.	Een overeenkomst is 'een meezijdige rechtshandeling, waarbij een of meer partijen jegens een of meer andere een verbintenis aangaan.'
Activiteiten die te maken hebben met het 'algemeen belang'	Leveren van diensten of goederen door derden aan de overheid. Vaak commercieel.
Eenzijdige handeling	Tweezijdige handeling
Bestuursrecht	Burgerlijk recht
Subsidieregeling en voorwaarden (gemeentelijke verordening vereist)	Branchevoorwaarden (en contractvoorwaarden)
Subsidielvragers moet behoefte aan subsidie aantonen	Aanbesteding / inkoopprocedures
Bij niet nakomen: subsidie retour	Nakoming kan worden gevorderd
Bezwaar / beroepsmogelijkheden	
Bevoorschotting op basis van liquiditeit van de subsidievragende instelling	Facturen betalen na (deel) prestatie

DVC 50124, ontwerp: Sinne Schuts Ontwerpen, Den Haag